

KAITSEMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@kliimaministeerium.ee

Teie: 08.05.2025 nr KLIM/25-0496/-1K

Meie: 06.06.2025 nr 5-7/25/45-6

Tuumaenergia ja -ohutuse seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

Olete esitanud Kaitseministeeriumile kooskõlastamiseks Tuumaenergia ja -ohutuse seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse (TEOS VTK).

Kaitseministeerium mõistab vajadust tuumaenergia ja -ohutuse seaduse väljatöötamiseks ja peab väga vajalikuks sellega seotud mõjude ja ohtude hindamist. Seaduseelnõu koostamisel palun pöörata muuhulgas tähelepanu ka järgmistele aspektidele.

1. Riigikogu 12.06.24 otsuse kohaselt peab TEOS VTK tagama riikliku julgeoleku riskide põhjaliku hindamise. Praegu on viited julgeolekule minimaalsed, käsitlemata on julgeolekupoliitika alused, eelkõige majandusjulgeolek. Seotud strateegiate ja arengukavade osas on julgeolekupoliitika samuti asjakohane, millega tuleb arvestada. Õigusliku allikate ja rahvusvaheliste lepete osas on käsitlemata Genfi Konventsiooni I lisaprotokoll artikkel 56 (ohtlike rajatiste ja seadmete kaitse), mis keelab ründed tuumaelektrijaamadadele, sest see võib põhjustada ohtlike jõudude vallandumise ning seejärel kaasa tuua tõsiseid kaotusi tsiviilelanikkonnale. Sellega tuleb arvestada ka asukohavalikul (TEOS VTK lk 17). Muutmist vajavate õigusaktide loetelust (TEOS VTK lk 38) on välja jäänud küberturvalisuse seadus, viited sellele tuleb lisada ka turvalisuse alaosas (TEOS VTK lk 20).

2. Tuumaohutust ja füüsilist turvalisust käsitlevate lepingute loetelust on puudu Meresõitu ohustava ebaseadusliku tegevuse tõkestamise konventsioon¹ koos selle muudatustega². Meresõitu ohustava ebaseadusliku tegevuse tõkestamise konventsiooni 2005. aasta protokoll käsitleb muuhulgas osaliselt ka tuumamaterjali ülevõtmise tingimusi ja vedu tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu osalisriigi territooriumile ning jurisdiktsiooni teostamist kuritegude osas, mis käsitlevad ka radioaktiivse aine võimalikku kasutamist. Seetõttu palume lisada nimetatud konventsioon tuumaohutuse ja füüsilist turvalisust käsitlevate lepingute loetelusse.

3. TEOS VTK punktis 8.4 on esitatud mõjude analüüs. Selle alapunktis „Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele“ on esitatud järgmine väide: "Tuumaenergia kasutusele võtmine aitab suurendada Eesti energiasõltumatust, mis on strateegiline eelis geopolitiilises kontekstis ning pakub elanikkonnale ja ettevõtjatele suuremat turvalisust ja julgeolekut."

Kaitseministeeriumi hinnangul on vaieldav, kas Eesti energiasõltumatus tuumaenergia kasutusele võtmise tulemusel suureneb. Tuumaenergia kasutusele võtmiseks peab Eesti importima tuumajaama rajamise tehnoloogia ja tuumkütuse ning jääb ka edaspidi sõltuma tehnoloogia ja tuumkütuse impordist. Lahendada tuleb näiteks kasutatud tuumkütuse käitlemisega seonduv. Seda on võimalik hoiustada Eestis, mis nõuab täiendavaid kulutusi ohutuse ja julgeoleku tagamiseks, või tagastada tuumkütuse tarnijale, millisel juhul on Eesti sõltuv tuumkütuse tarnijast ka kasutatud tuumkütuse käitlemise osas. Palun mõjude hindamisel sellega arvestada.

4. TEOS VTK-s on tuumaobjektide turvalisusele pööratud tähelepanu peamiselt tuumaohutuse

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/78530>.

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/12885011>.

aspektist. Julgeolekumeetmed (TEOS VTK punkt 5.3 alapunkt C) refereerivad olemasolevaid leppeid ja sisaldavad soovitusi anda tuumakaitsemeetmed uue tuumategevust reguleeriva asutuse pädevusse. Kaitseministeerium juhib tähelepanu, et seoses tuumajaama ja sellega seotud objektide julgeoleku tagamise vajadusega vajab analüüsimist, kuidas toimub tuumajaama töötajate ja seda külastavate isikute taustakontroll ning kuidas tagatakse tuumajaamaga seotud objektide (näiteks alajaamad) ja transpordi turvalisus, sest tuumajaam ja sellega seotud objektid võivad olla sabotaaži või terroriakti sihtmärk. Tuumajaama on võimalik rünnata mitmel viisil, näiteks kasutades droone. Isegi kui luuakse tuumategevust reguleeriv asutus, kasvab töökoormus ka julgeolekuasutustel, kes tegelevad vastuluure, terrorismivastase võitluse ja massihävitusrelvade leviku tõkestamisega. Seetõttu on väga oluline hinnata, milliseid ja kui palju ressursse on vaja selleks planeerida. Välistada tuleb olukord, kus asutustel ei ole piisavalt ressursse tuumajaama ja sellega seotud objektide julgeoleku tagamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister

Paul Kunimägi
Paul.Kunimagi@kaitseministeerium.ee